

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»
Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

28 лютого 2019 року

Програма вступного випробування з історії України

для вступників, які здобули вищу освіту та осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра і виконують у повному обсязі навчальний план, для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншою спеціальністю

Програма вступного випробування з історії України для вступників, які здобули вищу освіту та осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра і виконують у повному обсязі навчальний план, для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншою спеціальністю/ Укладач: Близняк М. Б. - Острог: НаУОА, 2019.

Програма затверджена кафедрою історії (Протокол № 7 від 21 січня 2019 року).

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 3 від 28 лютого 2019 року).

Пояснювальна записка

Програма вступного випробування з навчальної дисципліни «Історія України» спрямована на одну з ключових проблем українського минулого – формування й розвиток української державності у контексті світової та європейської історії. Особливу увагу приділено історії народів, що в різний час мешкали на теренах сучасної України і творили її цивілізаційний поступ. Представлено сучасні розуміння про шляхи еволюції людських спільнот на сучасних українських землях. Важливим є погляд на східнослов'янські цивілізації у світлі творення міцного політичного об'єднання – Київської Русі. З цього часу і до наших днів з певними тривалими перервами тривав державотворчий процес. Відображено новітній рівень розвитку національної історичної науки.

Вступники повинні мати ґрунтовні знання про основні тенденції та напрямки розвитку українських земель, набуття практичних навичок та вмінь системного розгляду минулого нашої держави. Вони мають:

- розуміти основні тенденції перебігу історичного процесу на українських землях;
- знати основні проблеми історії України;
- володіти практичними навичками роботи з джерелами та літературою;
- знати основні події та факти минулого України у зв'язку з європейським історичним процесом;
- аналізувати процеси становлення та розвитку української держави, формування українського народу та його взаємини з сусідами;
- орієнтуватися у теоретично-практичних засадах сучасного бачення історії України.

Зміст програми

Тема 1. Давньоруська держава.

1. Утворення Київської Русі.
2. Політична дезінтеграція.
3. Землі–князівства Південної Русі.
4. Соціокультурний розвиток.

Тема 2. Галицько-Волинська держава.

1. Об'єднання Галичини і Волині.
2. Боротьба за владу в Галичині в першій третині XIII ст.
3. Данило Галицький. Даниловичі.
4. Занепад Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Українські землі в складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.

1. Захоплення України Литвою та Польщею.

2. Централізація Великого князівства Литовського та український сепаратизм.
3. Українські землі в складі Речі Посполитої.
4. Розвиток соціальних і економічних структур.

Тема 4. Українська церква і перше культурно-національне Відродження.

1. Українська церква до Берестейської унії.
2. Реформація і Контрреформація на Україні.
3. Проблема єдності церков.
4. Українське православ'я в XVII ст.

Тема 5. Українська козацька держава.

1. Утворення і розвиток українського козацтва.
2. Козацькі війни.
3. Козацька революція.
4. Руїна – криза козацької держави.

Тема 6. Українські землі в XVIII ст.

1. Економічний розвиток українських земель в XVIII ст.
2. Українська держава в кінці XVII – на початку XVIII ст.
3. Північна війна та Україна.
4. Ліквідація автономії України.

Тема 7. Соціально-економічний розвиток і політичне становище укр. земель у XIX ст.

1. Економічна ситуація на українських землях у складі Австрійської та Російської імперій в першій половині XIX ст.
2. Реформи 1860 – 70-х рр. підросійській Україні.
3. Суспільно-політичне життя.

Тема 8. Національно-визвольні змагання 1917 – 1921 рр.

1. Передумови Визвольних змагань.
2. Досягнення та прорахунки Центральної Ради.
3. Гетьманат Скоропадського та Директорія: внутрішня і зовнішня політика.
4. ЗУНР.

Тема 9. Українські землі в міжвоєнний період.

1. Радянська Україна в 1920-ті рр. НЕП та українізація.
2. Радянська модернізація економіки.
3. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.

Тема 10. Україна в Другій світовій війні.

1. Україна на початковому етапі першої світової війни.

2. Етапи та основні події Другої світової війни та Україна.
3. Окупаційний режим в Україні.
4. Втрати України в світовій війні.

Тема 11. Україна в повоєнний період.

1. Відбудова зруйнованого господарства.
2. «Відлига»: суспільно-політичне та економічне життя України.
3. Наростання економічної та політико-ідеологічної кризи.
4. Опозиційний рух.
5. Етапи «перебудови» та її зміст.
6. Спроба державного перевороту в СРСР та її наслідки для України.

Тема 12-13. Розбудова незалежної держави.

1. Трансформація політичної влади.
2. Парламентські й президентські вибори 1994 р.
3. Ухвалення Конституції 1996 р.
4. Політичне протиборство 1998 – 2004 рр.
5. Помаранчева революція.
6. Революція гідності.
7. Російсько-українська гібридна війна.

Рекомендована література

1. Баран В.К. Україна в умовах системної кризи (1946 – 1980-і рр.) / В.К. Баран, В.М. Даниленко. – К.: Альтернативи, 1999. Серія: Україна крізь віки. – Т. 13. – 304 с. Електронний режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/966-7217-24-8/966-7217-24-8.pdf>
2. Баран В.К. Україна після Сталіна: нарис історії. 1953–1985 рр. / В.К. Баран. – Львів: Свобода, 1992. – 134 с.
3. Борисенко В. Курс української історії / В. Борисенко. – К., 1997.
4. Вегеш М. Карпатська Україна 1938 – 1939 років у загальноєвропейському історичному контексті / М. Вегеш. – Ужгород, 1997. – Т. 1, 2.
5. Величковський М. Сільське господарство України та національна політика Росії / М. Величковський. – Нью-Йорк, 1957.
6. Верига В. Втрати ОУН в Другій світовій війні / В. Верига. – Торонто, 1991.
7. Винниченко В.К. Заповіт борцям за визволення / В. Винниченко. – К., 1991.
8. Голобуцький В. Запорозьке козацтво / В. Голобуцький. – К., 1994
9. Голобуцький В. Запорозьке козацтво.-К., 1994
10. Грицак П. Галицько-волинська держава / П. Грицак. – Галич, 1995.
11. Грицак Я. Нарис з історії України: формування української модерної нації / Я. Грицак. – Електронний режим доступу: <http://history.franko.lviv.ua/PDF%20Final/Grycak.pdf>

12. Грушевський М.С. Очерки історії українського народу / М.С. Грушевський. – К., 1991
13. Грушевський М.С. Історія України-Руси / М.С. Грушевський. – К., 1991 - 1998. – Т.1-10
14. Гуржій І.О. Українська козацька держава в другій половині XVII – XVIII ст.: кордони, населення, право / І.О. Гуржій. – К., 1996.
15. Дорошенко Д.І. Гетьман Петро Дорошенко: Огляд його життя і політичної діяльності / Д.І. Дорошенко. – Нью-Йорк, 1985.
16. Дорошенко Д.І. Нарис історії України / Д.І. Дорошенко. – К., 1991. – Т.1
17. Економічна історія України. Історико-економічне дослідження у двох томах / Гол. ред. ради В.М. Литвин. – К.: Ніка-центр, 2011. – Т.1. Електронний режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/978-966-521-573-8/978-966-521-573-8.pdf>
18. Західно-Українська Народна Республіка / Авт. кол.: Литвин М. Р. (керівник), Грицяк В. П., Лоза Ю. І., Сосса Р. І., Ровенчак І. І. – К.: ТОВ, 2019
19. Іван Сірко. – К., 1992.
20. Ісаєвич Я. Д. Галицько-Волинська держава / Я.Д. Ісаєвич. – Львів, 1999.
21. Історія України (навчально-методичний посібник) / В.Б. Атаманенко, М.Б. Близняк, Н.М. Лопачька та ін. – Острог, 2009. – 205 с.
22. Історія України в особах: литовсько-польська доба. – К., 1997.
23. Історія України: Курс лекцій у 2-х кн. – К., 1991. – Т. 1.
24. Історія України: нове бачення. – К., 1996.
25. Історія українського війська. – Львів, 1992
26. Історія Української держави: Гетьманат ранньомодерної доби / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Арій, 2018. – 720 с.
27. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960 – 80-х років / Г. Касьянов. – К., 1995.
28. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. 2-ге вид., випр. і доповн. – К.: ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2019. – 248 с.
29. Касьянчук О. Генералітет українських визвольних змагань. – Львів, 1995.
30. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939 – 1945 рр.) / М. В. Коваль. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. Електронний режим доступу: <http://histans.com/LiberUA/966-7217-51-5/966-7217-51-5.pdf>
31. Коваль М.В. Україна: 1939-1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії / М.В. Коваль. – К., 1995.
32. Колективізація і голод на Україні 1932-1933: Зб. докум. і матеріалів. – К., 1993.
33. Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор. – К., 1993.
34. Копиленко О.Л. «Сто днів» Центральної Ради / О.Л. Копиленко. – К.: Україна, 1992. – 204 с.

35. Косик В. Україна під час Другої світової війни. 1938 – 1945 / В. Косик. – К.; Париж; Нью-Йорк; Торонто, 1992.
36. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь / М.Ф. Котляр. – К.: Альтернативи, 1998. Серія: Україна крізь віки. Т.5. – 336 с.
37. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М.Ф. Котляр, В.А. Смолій. – К.,1994.
38. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М.Ф. Котляр, В.А. Смолій. – К.,1994
39. Котляр М.Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава / М.Ф. Котляр. – К.,1996
40. Котляр М.Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава / М.Ф. Котляр. – К., 1996
41. Кралюк П. Роман Мстиславич, князь Волинський і Галицький. Історико-біографічний нарис / П. Кралюк. – Луцьк, 1999.
42. Крип'якевич І.П. Богдан Хмельницький / І.П. Крип'якевич. – Львів, 1990.
43. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство / І.П. Крип'якевич.- К.,1984
44. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство / І.П. Крип'якевич.- К.,1984
45. Крип'якевич І.П. Історія України / І.П. Крип'якевич. – Львів, 1992
46. Крип'якевич І.П. Історія України / І.П. Крип'якевич. – Львів, 1992
47. Кульчицький С., Якубова Л. Кримський вузол. – К., 2018. – 496 с.
48. Кульчуцький С.В. Україна між двома війнами (1921 – 1939 рр.) / С.В. Кульчицький. – К.: Альтернативи, 1999. Серія: Україна крізь віки. – Т.11. – 336 с.
49. Леп'явко С. Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні / С. Леп'явко. – Чернігів, 1996
50. Литвин М. Р. Історія ЗУНР / М.Р. Литвин, К. Є. Науменко. – Львів, 1995. – 368 с.
51. Магочій П.-Р. Україна. Історія її земель та народів / П.-Р. Магочій. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. – 794 с.
52. Макарчук С. А. Українська Республіка галичан. Нариси про ЗУНР / С.А. Макарчук. – Львів, 1997. – 192 с.
53. Мезько-Оглоблин О. Переяславський договір 1654 / Ред. Л. Винар. – Нью-Йорк; Острог; К.; Торонто, 2003. – 151 с.
54. Муковський І.Т. Звитяга і жертвність. Українці на фронтах Другої світової війни / І.Т. Муковський, О. Є. Лисенко / За ред. В. Д. Конашевича. – К.: Книга пам'яті України, 1997. – 568 с.
55. Нариси історії української революції 1917 – 1921 років. У двох книгах / Редкол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, В.Ф. Верстюк та ін. – К.: Наук. думка, 2011. – Кн. 1. – 390 с. Електронний режим доступу: <http://histsans.com/LiberUA/978-966-00-1145-8/978-966-00-1145-8.pdf>
56. Нариси історії української революції 1917 – 1921 років. У двох книгах / Редкол.: В.А. Смолій (голова), Г.В. Боряк, В.Ф. Верстюк та ін. – К.: Наук.

- думка, 2012. – Кн. 2. – 464 с. Електронний режим доступу: <http://histsans.com/LiberUA/978-966-00-0000-0/978-966-00-0000-0.pdf>
57. Переяславська рада 1654 року (Історіографія та дослідження). – К.: Смолоскип, 2003. – 890 с.
58. Полонська-Василенко Н. Історія України / Н. Полонська-Василенко. – К., 1993. – Т.1
59. Рубльов О.С. Українські визвольні змагання 1917 – 1921 рр. / О.С. Рубльов, О.П. Реєнт. – К.: Альтернативи, 1999. Серія: Україна крізь віки. Т. 10. – 320 с.
60. Русина О. Україна під татарами та литвою / О. Русина. – К.: Альтернативи, 1998. – Т. 6. – 320 с.
61. Русначенко А. М. Національно-визвольний рух в Україні середина 1950-х – початок 1990-х років / А. М. Русначенко. – К.: ім. Олени Теліги, 1998. – 720с.
62. Сарбей В.Г. Національне відродження України / В.Г. Сарбей. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. Серія: Україна крізь віки. – Т.9. Електронний режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&kat=7&id=5626>
63. Сас П.М. Петро Конашевич-Сагайдачний: молоді роки / П.М. Сас. – К., 2006.
64. Сас П.М. Політична культура українського суспільства к. 16-перш.пол. 17 ст. / П.М. Сас. – К., 1998
65. Сас П.М. Політична культура українського суспільства кінця XVI – перша половина XVII ст. / П.М. Сас. – К., 1998
66. Смолій В. Національна революція XVIIст. (1648 – 1676 рр.) / В. Смолій, В. Степанков. – К.: Києво-Могилянська академія, 2009. 447 с.
67. Смолій В.А. Богдан Хмельницький / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – К.,1995
68. Смолій В.А. Богдан Хмельницький / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – К., 1995.
69. Смолій В.А. Українська національна революція (1648 – 1676 рр.) / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – К.: Альтернативи, 1999. Серія: Україна крізь віки. – Т. 7. – 352 с. Електронний режим доступу: <http://histsans.com/LiberUA/966-7217-18-3/966-7217-18-3.pdf>
70. Смолій В.А. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676 рр.) / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – К., 2009.
71. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис / В.Ф. Солдатенко. – К., 1999.
72. Субтельний О. Україна: історія / О. Субтельний. – К.,1993
73. Терещенко Ю. Україна і європейський світ / Ю. Терещенко. – К., 1996
74. Терещенко Ю. Україна і європейський світ / Ю. Терещенко. – К.,1996
75. Толочко А.П. Князь в Древней Руси: власть, собственность. Ідеологія / А.П. Толочко. –К., 1992
76. Толочко О.П. Київська Русь / О.П. Толочко, П.П. Толочко. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. Серія: Україна крізь віки. – Т. 4.

77. Толочко П.П. Київська Русь / П.П. Толочко. – К., 1996
78. Толочко П.П. Київська Русь / П.П. Толочко. – К., 1996.
79. Толочко П.П. Літописи Київської Русі / П.П. Толочко. – К., 1994
80. Україна і світ. – К., 1994
81. Україна і світ. – К., 1994.
82. Українська держава (Гетьманат) / Авт. кол.: Сосса Р. І. (керівник), Грицеляк В. П., Кучерук О. С., Лоза Ю. І., Осташко Т. С., Пиріг Р. Я., Скальський В. В. – К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2018.
83. Українська Центральна Рада / Авт. кол.: Сосса Р. І. (керівник), Грицеляк В. П., Кучерук О. С., Лоза Ю. І., Скальський В. В., Файзулін Я. М. – К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2018. – (Українська революція 1917-1921)
84. Уляновський В.І. Історія церкви та релігійної думки в Україні / В.І. Уляновський. – К., 1994. – Т.1-2
85. Чухліб Т. Гетьмани і монархи: Українська держава в міжнародних відносинах. 1648 – 1714 рр. / Т. Чухліб. – К., 2003. – 518 с.
86. Шабульдо Ф.М. Землі Юго-Западної Русі в складі Великого князства литовського / Ф.М. Шабульдо. – К., 1987
87. Шабульдо Ф.М. Землі Юго-Западної Русі в складі Великого князства литовського / Ф.М. Шабульдо. – К., 1987.
88. Шаповал Ю. Україна 20 – 50-х років: сторінки ненаписаної історії / Ю. Шаповал. – К.: Наук. думка, 1993. – 232 с.
89. Шевчук В. Козацька держава / В. Шевчук. – К., 1996
90. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків / Д.І. Яворницький. – К., 1990 - 1993. – Т.1 -3.
91. Яковенко Н.М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця 18 ст. / Н.М. Яковенко. – К., 1997.
92. Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XIV – до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). Вид. 2-ге, переглян. і виправл. / Н.М. Яковенко. – К.: Критика, 2008. – 472 с.